

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМНЫ ХАРЬЯА АГЕНТЛАГ,
ТӨРӨЛЖСӨН МЭРГЭШЛИЙН ЭМНЭЛЭГ,
ТУСГАЙ МЭРГЭЖЛИЙН ТӨВ,
АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР, БОЭТ-ИЙН
2023 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ,
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

2024-03 сар

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН
2023 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН
ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ДҮН**

Байгууллагын нэр: Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв

Нэг. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний зорилго

Эрүүл мэндийн яамны харьяа агентлаг, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв, аймаг нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар, Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн 2023 онд авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж хүрсэн түвшинг тогтоон, гүйцэтгэлийн үр дүн, үр нөлөөг нэмэгдүүлэх, хариуцлагыг сайжруулах, удирдлагыг бодит мэдээлэл, санал зөвлөмжөөр хангахад оршино.

Хоёр. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний арга зүй

Эрүүл мэндийн байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтийг үнэлэхдээ Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам батлах тухай” 2020 оны 206 дугаар тогтоол, 2021 оны “Тогтоолын хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай 374 дүгээр тогтоол, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2020 оны “Аргачлал, загвар батлах тухай” 100 дугаар тушаал, Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны “Эрүүл мэндийн салбарын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам батлах тухай” А/346 дугаар тушаалыг тус тус үндэслэн 2023 оны үйл ажиллагааны гүйцэтгэлд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж гүйцэтгэсэн.

Үнэлгээг харьяа агентлаг, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүд, аймгийн Эрүүл мэндийн газар, Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвөөс ирүүлсэн тайлан, яамны холбогдох газар, хэлтсүүдээс гаргаж өгсөн мэдээ, мэдээлэл болон Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвөөс ирүүлсэн Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарын болон өвөрмөц үзүүлэлтийн биелэлт, Хэрэглэгчийн үнэлгээний тайланг үндэслэн гүйцэтгэсэн болно.

Гурав. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүн

Эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагаанд гүйцэтгэлийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны “Эрүүл мэндийн салбарын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам батлах тухай” А/346 дугаар тушаалын дагуу дараах 5 үндсэн чиглэлийн хүрээнд гүйцэтгэсэн болно. Үүнд:

1. Тухайн байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт
2. Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлт
3. Мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын хэрэгжилт
4. Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарын үзүүлэлтийн биелэлт
5. Хэрэглэгчийн үнэлгээ.

Үнэлгээний нэгдсэн хүснэгт

Үзүүлэлт		Жин	Гүйцэтгэлийн хувь	Үнэлгээний жин
№	1	2	3	4
1	Байгууллагын тухайн жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт	0.20	95.4	19.1
2	Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлт	0.15	87.9	13.2
3	Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарын үзүүлэлтийн биелэлт	0.30	88.6	26.6
4	Мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын хэрэгжилт	0.15	88.0	13.2
5	Хэрэглэгчийн үнэлгээ	0.20	80.0	16.0
Үнэлгээ			88.0	

3.1 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт:

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв нь Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/346 дугаар тушаалын Хавсралтад тусгагдсан 3.5 хүснэгтийн дагуу гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг батлуулж, тайлагнасан байна. Байгууллагын төлөвлөгөөнд 9 үндсэн зорилтын хүрээнд 67 үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна. Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт 2023 онд 95.4%-ийн гүйцэтгэлтэй ба үнэлгээнд эзлэх хувийн жин 19.1 байна.

- ❖ Эрүүл мэндийн байгууллагууд гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөндөө Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөө, Монгол Улсын хууль, УИХ-ын тогтоол, Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Засгийн газрын шийдвэр зэрэг бодлогын баримт бичигт тусгагдсан үйл ажиллагааг өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд тусгаж оруулснаас гадна өөрийн байгууллагын үндсэн чиг үүрэг, өвөрмөц онцлог зэргийг зайлшгүй тусган төлөвлөх ёстой. Үнэлгээнд хамрагдсан байгууллагууд эдгээр бодлогын баримт бичигт тусгагдсан үйл ажиллагааг холбогдох чиглэлээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгаж, хэрэгжилтийг тайлагнасан байна.
- ❖ Төрийн албаны тухай хуулийн 53-р зүйл, Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолоор баталсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам”-ын хэрэгжилтийг хангах үүднээс Эрүүл мэндийн салбарт Төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй УНТЭ, УГТЭ, АӨСҮТ эмнэлгүүд нь 2020 онд “2020-2024 оны Стратеги төлөвлөгөө” батлуулан хэрэгжүүлж байгаа ба 2022 онд ЦССҮТ, ЭМДЕГ, НЭМҮТ, ГҮТ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-II, 2023 онд ЭЭХХЗГ, ХСҮТ, ХТС зэрэг нийт 12 байгууллага стратеги төлөвлөгөө батлуулан, хэрэгжүүлж эхлээд байна. Мөн ЭМХТ, ХӨСҮТ, ЭСҮТ-ийн стратеги төлөвлөгөө боловсруулалтын шатанд явж байна.
- ❖ Монгол Улсын урт хугацааны бодлогын баримт бичиг “Алсын хараа-2050”, Засгийн газрын 2021-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт олон улсад өрсөлдөх чадвар бүхий үндэсний шинжлэх ухаан, технологи, инновацыг хөгжүүлэх замаар эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийн нэг болгох зорилт тавьж, “Цахим Үндэстэн” болох уриалгыг дэвшүүлсэн. Уг зорилтын хүрээнд эрүүл мэндийн салбарт цахим үйлчилгээг амжилттай нэвтрүүлсэн байна. Тухайлбал:
  - Эрүүл мэндийн статистик тоон мэдээллийг Tableau програмаар боловсруулалт, анализ хийж Дашбоард мэдээлэл үүсгэн www.1313.mn цахим хуудсаар дамжуулан хэрэглэгчдэд 28 төрлийн мэдээллийг хүргэн ажиллаж байна. Уг мэдээллийг иргэдэд ойлгомжтой байлгах зорилгоор хүснэгтэн байдлаар, газрын зураг хэлбэрээр, баганан, шугаман, туузан диаграммаар харагддаг болсон байна.
  - Дээрх цахим хуудсаар дамжуулан эрүүл мэндийн байгууллагаар үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн судалгааг 2022 оноос эхлэн цахимаар авдаг болсон.

- Салбарын хэмжээнд бүх төрлийн сургалт, уулзалт, зөвлөгөөнийг танхим болон цахим хэлбэрээр явуулж хэвшсэн байна.
- Эрүүл мэндийн чиглэлээр мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэх хүсэлт, шийдвэрлэлт, олгох, сунгах зэрэг ажлууд бүрэн цахимжсан.
- Салбарын хэмжээнд эрүүл мэндийн байгууллагын магадлан итгэмжлэлийн програм хангамжийг нэвтрүүлж, хүсэлт болон холбогдох материалыг 100% цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэн ажиллаж эхлээд байна.
- E-Mongolia ашиглан эмнэлгийн цаг захиалах боломжийг бүрдүүлж яамны харьяа төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүд болон нийслэлийн 9 дүүргийн эмнэлгийн цагийг цахимаар захиалж байна. Мөн төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүдээс шинжилгээний хариуг авах, эмнэлгийн лавлагаа авах зэрэг боломжийг бүрдүүлсэн байна.

3.2 Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр нь Хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх болон Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах гэсэн 2 үндсэн чиглэлээр хэрэгжсэн байх ёстой. Хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх чиглэлээр:

1. Засгийн газар, төрийн байгууллага, бусад байгууллагаас албан хаагчдын мэдлэг, мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр зохион байгуулсан дотоод сургалт;
2. Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр байгууллагын болон зохион байгуулагч талын зардлаар хамруулсан гадаад сургалт;
3. Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр зарцуулсан зардал, албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөн зэрэг үйл ажиллагаа тус бүр нь шалгуур үзүүлэлттэй.

Харин Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр:

1. Цалин хөлс, шагнал, урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх
2. Албан хаагчдын ажлын байрны хэвийн нөхцөлийг бүрдүүлэх
3. Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх
4. Албан хаагчдыг нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр зарцуулсан зардал гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн дагуу ирүүлсэн тайланд үндэслэн үнэлгээг гүйцэтгэлээ.

Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг үнэлэхэд 87.9%-ийн гүйцэтгэлтэй ба үнэлгээнд эзлэх хувийн жин 13.2 байна.

3.3 Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарын үзүүлэлтийн биелэлт:

Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/346 дугаар тушаалаар шинэчлэн баталсан “Эрүүл мэндийн салбарын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 3 дугаар хавсралтын “Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв, Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанарын үзүүлэлт”-ийн дагуу үнэлэхэд хэрэгжилт 88.6%-ийн гүйцэтгэлтэй, үнэлгээнд эзлэх хувийн жин 26.6 байна.

3.4 Мэдээллийн ил тод нээлттэй байдлын хэрэгжилт:

Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль 2022 оны 5 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллагуудын ил тод байдлыг илтгэх шалгуур үзүүлэлтүүд нэмэгдсэн ба уг хуулийн дагуух шалгуур үзүүлэлтээр ил тод байдлыг үнэлсэн болно. Байгууллагын мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлыг:

1. Чиг үүрэг, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын талаарх мэдээллийн ил тод байдал
2. Хүний нөөцийн мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал
3. Төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны ил тод байдал
4. Үзүүлж байгаа үйлчилгээний ил тод байдал
5. Бусад мэдээллийн ил тод байдал гэсэн 5 үндсэн чиглэлээр хэрэгжилтийг гарган үнэлсэн.

ЭМХТ-д нийтийн мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын хэрэгжилт 88.0%-ийн гүйцэтгэлтэй, үнэлгээнд эзлэх хувийн жин 13.2 байна.

Үнэлгээнээс харахад эрүүл мэндийн байгууллагууд ил тод байдлыг илтгэх шалгуур үзүүлэлтийг албан ёсны цахим хуудсанд бүрэн байршуулдаггүй, шинэчилдэггүй дутагдал байсаар байна. Үнэлгээнд хамрагдсан байгууллагууд өөрийн байгууллагын эрхэм зорилго, стратегийн зорилт, тэргүүлэх чиглэлийг бичсэн хэдий ч уг зорилго, зорилтын хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайланг тодорхой мэдээлээгүй байна. Харин төсөв, санхүүгийн ил тод байдлыг илтгэх үзүүлэлтүүд нийт байгууллагуудын хувьд 80-100 хувьтай байгаа нь www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээлэл байршуулж хэвшсэнийг харуулж байна.

3.5 Хэрэглэгчийн үнэлгээ:

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн хэрэглэгчийн үнэлгээ 80% ба үнэлгээнд эзлэх хувь 16.0 байна.

Дөрөв. Үнэлгээний нэгдсэн дүгнэлт ба зөвлөмж

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв нь 2023 онд авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны хэрэгжилт 88.0%-ийн гүйцэтгэлтэй “В” буюу “сайн” гэж үнэлэгдэв. Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлтийн хэрэгжилтүүд жигд 80.0-95.4 хувийн хэрэгжилттэй байна.

Эрүүл мэндийн байгууллагуудад өгөх нэгдсэн зөвлөмж:

- Тайлант жилд тухайн асуудлын хүрээнд гарсан өөрчлөлтийг (ахиц, дэвшил, бууралт) тодорхой гаргахын тулд тоон үзүүлэлттэй, харьцуулалт хийх зарчмаар тайлагнах
- Байгууллага бүр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, үнэлгээний танилцуулга, дүнг байгууллагын удирдлагын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн, хурлаас гарсан дүгнэлт, зөвлөмжийг иж бүрэн тайлан, хэрэгжилтийн хамт албан бичгээр Эрүүл мэндийн яаманд ирүүлж хэвших
- Тайланг хэт нуршуу биш, товч бөгөөд тодорхой, Журмын дагуу хоёр мянган тэмдэгтэд багтааж тайлагнаж хэвших
- Төрийн алба хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийг тайлагнахдаа журмын дагуу 4 цагаас дээш сургалтыг тайлагнах, сургалтын төлөвлөгөө, үр дүн, ач холбогдлыг тодорхой тайлагнах
- Хөдөлмөрийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хуулийн дагуу албан хаагчдын эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгийг жилд 1-ээс доошгүй удаа зохион байгуулж хэвших
- Монгол Улсын 2021 оны “Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай” хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах, ил тод байдалд тавих дотоод хяналтыг сайжруулах
- Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанарын үзүүлэлт буурч байгаад байгууллага бүр дүгнэлт хийж, тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулах цогц арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих
- Үндэсний лавлагаа төвүүд нь улсын хэмжээнд эрүүл мэндийн байгууллагуудыг мэргэжил арга зүйгээр хангаж, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанарын үзүүлэлт, тоон мэдээллийг нэгтгэж, дүн шинжилгээ хийж, эргэн мэдээлж ажиллах
- Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний зардлын нэхэмжлэх болон холбогдох баримт материалыг худалдан авагч буюу ЭМДЕГ-т хугацаанд нь хүргүүлэх,

нөгөө талаар ЭМДЕГ нь зардлын санхүүжилтийг хугацаанд нь олгох, эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагааы тасралтгүй байдлыг хангах, өр авлага үүсгэхгүй ажиллах

- Эрүүл мэндийн байгууллагууд хэрэглэгчийн үнэлгээний хамрагдалтыг нэмэгдүүлэхэд эмнэлгийн удирдлагын зүгээс анхаарч, хэрэглэгч нарыг арга зүйгээр ханган ажиллах

Эрүүл мэндийн яам
ХШҮДАГ